

Pots trencar tots els teus miralls de l'habitació.
No et servirà de res.
Mentre t'ofegues,
la serp s'ha esmunyit en els llençols secs.
Un núvol es planta davant teu.
I et preguntes
quina és la gràcia de la vida.
La felicitat, una ratlla
i un punt en blanc.
Pots pretendre que ningú et murmuri la tardor.
Un sopar i esclava de l'hivern.
El ball s'ha acabat, i ara toca compondre la partitura.
Tu, amagada, i una llàgrima et supera.
Llegeixes el que voldries
escriure un dia.
En el mirall hi éreu totes.
L'agost queda tancat sota una flor.
Un seient buit en venda.
La pols s'ha de recollir, i tu només has de teclejar.
Aquest camp és el teu i punt.
No hi ha personatges bons ni dolents.
Tots ballen per les nits a casa teva.
Barcelona és lluny
—nota de do, i do re—
jo faré veure que no l'he vist.
Només tu em fas por.
Tens els ulls verds, i una cama fina per ordre del
músic.

CAPÍTOL 1

L'HABITACIÓ DE LA MARGARIDA FA OLOR DE RANCI pel pas dels anys. Al costat de la finestra principal hi ha una taca d'humitat. La Margarida ha vist ploure molt a Can Giral. Han passat molts anys. Mentre fa veure que escolta el doctor, mira amb els ulls plorosos la data de La Vanguardia d'avui. S'adona que ja és finals de tardor del 2009. A la portada, veu un grup d'estudiants okupant la Universitat de Barcelona.

—Ens veiem la setmana que ve i passegi pel jardí, que li anirà bé —li recomana el doctor mentre recull el seu maletí rovellat pel pas del temps.

—Sí, sí. Ja passejaré amb el bastó del meu difunt marit —contesta la Margarida, asseguda, sense pensar en res i pensant en tot.

El doctor, eixugant-se la suor del front, surt de l'habitació de la Margarida. La Victòria és fora esperant el diagnòstic de la seva mare.

—Senyora Victòria, podem parlar un moment?

—Sí. Vingui, doctor, entri al meu despatx. Vol que la Maria li serveixi un cafè o un licor?

—No. No caldrà. Seré breu i clar.

—Vostè dirà.

—La seva mare s'està morint.

—Com? —exclama la Victòria. Els seus ulls es fixen en la caixa forta amagada, darrere del retrat del seu marit mort.

—No li queda gaire temps. El seu cor cada cop té menys força.

—Però, sap quant temps?

—Això no li ho puc assegurar, però ja no té solució.

—I què hem de fer ara?

—Doncs, el millor que podeu fer és deixar-la tranquil·la i que faci repòs.

—D'acord, doctor.

—Vindré a veure la seva mare un cop per setmana, per si necessita quelcom.

—Moltes gràcies. Els d'aquesta casa li estem molt agraïts per la seva atenció. —La Victòria toca la campaneta amb el dit petit aixecat.

—Sí, senyora Victòria? —La minyona, de tota la vida, entra ràpid al despatx.

—Maria, acompanya el doctor fins a la sortida.

—Adeu, i gràcies pel que està fent.

—Adeu, senyora Sovirà.

La Victòria, des que ha marxat el doctor, no s'ha mogut de la butaca del despatx. Han passat tres hores i segueix immòbil. Tots els minuts han passat al voltant d'un únic pensament, hereva de Can Giral i de totes les terres de Rustenyà.

Ha sigut un any llarg d'espera, però per fi podré vendre a l'Enric Ginesta les terres. Ell farà el camp de golf i les urbanitzacions. Jo em quedaré amb tot el que valen aquests terrenys. Podré tornar al Liceu, i anar de sopar en sopar, sense preocupar-me de gastar ni un cèntim més, ni un cèntim menys. M'he d'assegurar que sigui així. Però com li puc treure la clau de la cadena? Sempre la porta penjada al coll.

CAPÍTOL 2

LA VICTÒRIA HA ACABAT DE SOPAR. Seu sola al menjador.

La sala és gran, recoberta per una tela verda amb taques pel pas dels anys, il·luminada per un llum imperial, ple de cristalls petits que penjen pel voltant. La taula on se serveixen els menjars reposa infectada pels corcons. Ara només hi és la Victòria. Fa anys que no s'asseu una família sencera al voltant d'aquesta taula, ja quasi morta. En el centre de la taula, dos candelers amb espelmes es mostren sense estrenar.

—Maria, el sopar era molt bo, però el pròxim cop no facis tan fet el xai.

—D'acord, senyora Victòria. Vol alguna cosa més?

—Sí, porta'm un got de llet per a la meua mare. Deixa'l aquí sobre la taula. Li portaré jo mateixa a la seva saleta.

La Maria es dirigeix a la cuina amb les mans carregades de plats pensant, que estrany que estigui tan amable i generosa!

La Victòria va cap al despatx. Agafa uns somnífers de la calaixera del segle XVIII. El despatx està presidit per un retrat de la Margarida mig nua, que li va fer la seva segona parella. La Victòria se'l queda mirant.

Eduard, te'n vas anar quan més et necessitava. Avui, mare, per fi sabré si t'has volgut venjar de mi, després del que va passar fa tants anys.

La Maria interromp els pensaments de la Victòria, acostant-se al despatx. S'acomiada.

—Maria, gràcies. Ja te'n pots anar a dormir.

La Victòria pica a la porta de la sala de la Margarida.

—Mare, puc entrar?

—Sí, passa.

—Tingui, prengui's la pastilla. Me l'ha donat el doctor per a vostè. Li anirà bé per al mal de genolls.

—No vull prendre'm pastilles. Si ja sé que m'estic morint.

—Va, mare, no digui ruqueries. Si no les pren, demà no podrà anar a passejar ni a missa.

—Que pesada ets, filla! Va, dona'm el got de llet que me les prendré. —La meva filla es pensa que soc imbècil, ja sé el que vol. Pobreta, es creu que després del que em va fer i de com s'ha portat, tindrà alguna cosa meva.— Ja està, Victòria, ja te'n pots anar.

—Demà, si vols, podem anar juntes a missa. Et sembla bé?

—D'acord. Fins demà si Déu vol. —La Margarida escup la pastilla quan la Victòria marxa de l'habitació.

El passadís del pis de les habitacions és a les fosques.

Tot reposa en silenci, excepte les bigues que fan crec, crec, pel pas dels anys.

La Victòria camina altiva com de costum. Fa voltes pel passadís, esperant que la seva mare s'adormi. Els seus ulls negres encara són més foscos, i repassen tots els retrats familiars del passadís.

Sé que la mare mai em va perdonar, però ja han passat molts anys i allò ja estarà oblidat. Ella mai el va estimar, com jo ho vaig fer. Ella mai ha sabut estimar els homes. Per això el pare també se'n va anar a Amèrica amb aquella meuca.

Es planta davant de l'habitació de la Margarida. Ja deu estar adormida com un mort.

Entra, a poc a poc.

Ja fa olor de cementiri, pensa.

Li treu delicadament la cadena que duu al coll, on reposa penjada la clau de la caixa forta. Se la queda mirant.

Com passen els anys, mare. Quina pena em fas!

Surt de l'habitació de puntetes i amb la clau a la mà. Se'n va al despatx. S'asseu a la butaca. Observa un retrat del dia del seu casament amb el Josep Sovirà. Riu com si somrigués a un fantasma conegut.

S'haurà acabat haver de dissimular, haver d'aparentar. El Josep va morir arruïnat. Només em va deixar una casa plena de deutes. I tu, pare, et vas endur la fortuna sencera. Però ara davant d'aquesta caixa forta ja no m'importa si te la vas endur a Amèrica i ens vas deixar gairebé sense res. Ara amb la venda recuperaré el que vam perdre. Tot serà meu. Tu i la mare m'ho heu tret tot. Tu la infantesa, i la mare, la mare tot el que es pot treure a una dona.

Mai oblidaré el cel d'aquell dia. Un sol amagat. Un cel sense sol. Però jo el veia. Uns bocins de raig. També sabia que ell els veia des d'on fos.

Una espurna se'm ficava a l'estómac.

I llavors ella. Sempre ella, és darrere.

Em contemplo al mirall vestida de núvia.

Ella em mira. Controla els meus moviments, el mínim detall del meu vel. Sé que ho fa per venjança. Per recança. Però totes dues sabem que també ho fa perquè en aquesta època o ets l'esposa d'un home ric o no ets res.

O tot o res.

Són anys durs.

Ho sé però no puc. No ho puc fer.

El vestit se m'arrapa.

La seda em provoca urticària.

Em crema la pell. La cintura del vestit m'estreny com si el mateix vestit no volgués que m'escapés. No tinc sortida. Tots dos heu marxat. M'heu abandonat.

Se m'omple un buit a l'estómac.

Mai més ningú el podrà suplantar. I si se'm torna a omplir l'estómac, l'estriparé, serà un monstre no benvingut.

Sé què passarà, però l'escopiré com un drac quan escup foc. Només trauré cendres.

Mare, m'has mort en vida. I sé que per dins somrius la teva venjança. Algun dia em perdonaràs. Deixaràs de riure.

Ningú el va estimar com jo. Tu no ho vas saber fer. Jo el vaig tenir dins meu. Em xuclava, em penetrava, i tu, en canvi, t'has quedat sola. Només et queda la seva màquina d'escriure i alguns petits records nostàlgics. En què t'has convertit?

No ets res.

Malgrat que estigui dins d'una magdalena recoberta de xocolata blanca, ara mateix, soc jove, i tu, mira't, fas pena. Arrugues i més que arrugues.

Sola.

Les flors em fan esternudar. No tinc por d'aquest Josep Sovirà. Tinc por que algú es torni a posar dins meu, dins del meu ventre. No l'expulsaré.

Deixaré que es mori.

I després vomitaré, vomitaré fins que no quedi res d'aquell petit monstre. M'ho han tret tot. Estic buida. Una vida que no és la que haig de viure.

Victòria, concentra't. Victòria, trobarem la manera de seguir. La mare em crida, és l'hora.

Tot Rustenyà deu ser dins de l'església. Fàstic, fàstic em fa la gentada que només ve a xafardejar, què sabran de mi. Només volen parlar, xiuxiuejar per tenir tema de conversació l'endemà al mercat. Ara, almenys, no m'hauré de convertir en peixatera o minyona. Ja no ens quedava cap cèntim.

Res.

Però jo només penso en tu i en la vida que haguésim tingut. Tu escriptor, i jo t'hagués llegit, t'hagués servit

d'inspiració. Haguéssim viscut món. I ara només em queda aquesta casa buida, plena de cendres, plena de massa rancúnies i un marit nou. Un marit ric.

Un desconegut.

I jo, una magdalena recoberta de xocolata blanca, que em desfaig a poc a poc com una mort lenta i dolorosa. Un tumor emocional.

Sonen les campanes.

No tinc ningú per agafar-li el braç.

No tinc pare, mai l'he tingut. Va marxar.

Mare, el vas deixar marxar.

S'obren les portes. M'entra un calfred pel cos. L'estómac em tiba i la seda m'irrita. Sona l'Ave Maria de Schubert. La gent em mira.

Desconeguts entre coneguts.

Sé que ningú ho aturarà. Tu deus estar lluny. Massa lluny. Un nen xiscla. A algú li escau una plantofada.

Podria ser ell?

Em cau una gota de suor freda entre l'escot. El veig.

Josep Sovirà. Un home ric i punt. No és mal home. No em caldran esforços per evitar-lo. És un home de negocis. Ja s'apanyarà. Veig que em mira. M'estima. O potser necessitava una dona, com jo un marit?

Tot ha sigut molt ràpid. La meva mare sap negociar bé. Sempre sap quedar bé menys amb mi. Ningú ho sospita. És una verge, pensen.

Mentida, mentida, em va penetrar, em va estimar. Ho sé. Però la mare el va espantar. I tot m'ho ha tret.

El capellà em beneeix. El Josep m'agafa la mà. Li suen les mans. Fàstic.

Resem un parenostre. Tinc clavada la mirada de la mare a l'esquena. Riu. Ho sé. Jo també riuré. Trobaré la manera.

Almenys, necessito un motiu per seguir aquí. L'home ric diu el sí vull, em mira avergonyit. Sé que em té respecte.

És el meu torn. Se'm planta aquell xiscler que va sortir de les meves entranyes, s'assemblava a tu.

Ho recordo massa bé, aquell dia el cel era de color blau pur. Avui, tot queda sentenciat.

Un nus entra dins del meu estómac. Un mur.

I amb la sentència dins meu, dic un sí vull amb un somriure irònic i alhora ple de tristesa, de la tristesa més buida. Un cop sec.

© Anna Gurguí Ratera, 2017
© d'aquesta edició: Pagès Editors, S L, 2017
Sant Salvador, 8 - 25005 Lleida
www.pageseditors.cat
editorial@pageseditors.cat
Primera edició: setembre de 2017
ISBN: 978-84-9975-893-0
DL L 1.165-2017
Impress a Arts Gràfiques Bobalà, S L
www.bobala.cat

— i imprès a **lleida** —

Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra només es pot fer amb l'autorització dels seus titulars, llevat de l'excepció prevista per la llei. Adreceu-vos a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos, <www.cedro.org>) si necessiteu fotocopiar, escanejar o fer còpies digitals de fragments d'aquesta obra.